

DEBRECENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI KÖZLÖNY

SZERKESZTŐSÉG: Debrecen,
Révész-tér 2. szám. (Kisnyomplom.)

KIADÓHIVATAL: Debrecen,
Kálvin-tér 17. szám. (Püspöki hivatal.)

Megjelenik minden hó 1-én és 15-én. Előfizetési ár 1 évre 8 pengő.
Postatakarékpénztári csekkszám: 43.916.

FŐSZERKESZTŐ: D. Dr. RÉVÉSZ IMRE. FELELŐS SZERKESZTŐ: URAY SÁNDOR.

HÁBORÚS KARÁCSONYI ÉNEK

(A 81. dicséret dallamára.)

Ó szent Szeretet áldott Fejedelme,
Kit föl nem érhet semmi véges elme,
Ki előtt ajtót és szívet kitarunk:
Jöttödre várunk!

Hajlj le hozzánk Isten Szemefénye,
Sírók, szegények, bűnösök reménye,
Bőlesek, Királyok csak Téged keresnek,
Áldott Kezesnek.

Babilon szennyes vizeinél ültünk,
Az öt világrész háborog körülünk,
Romlás, pusztulás vett rajtunk uralmat
És birodalmat.

Fényes nagy népek kárhózzóká válnak,
Istent megoltó Béliálhoz állnak,
S kik egy világnak Rólad vallást tettek:
Júdások lettek.

Elszállt a Béke hófehér galambja,
Egy nemzedék a fegyvert másnak adja,
Egyik nemzet a másik síját ássa,
Hogy vesztét lássa.

Nem lesz itt vége harenak, háborúnak,
Míglen az egek boltjai kigyúlnak
S angyali kar zeng öröm-üzenetet
Bellehem felett.

Vagy ha majd egykor végső ítéletre
Szent angyalidat gyűjtöd egy seregbe:
S lábad alá vetsz minden gonoszokat
És pogányokat.

Szállj le hát hozzánk Istennek Báránya,
Válts meg mégegyszer minket utóljára,
Kész a mi szívünk békesség-várása,
Hozzád vágyása.

BAJA MIHÁLY.

A KARÁCSONYI CSODA

A bellehemi országúton hiába örködnek acélsisakos angol katonák, a világ mégis rátalál a jászolbölcsőre és lábujjhegyre áll, hogy a Gyermek mély szemében meglássa az Atya szeretetének magasságát. A rátalálás érzésének boldogsága az első karácsony óta sem változott. Csodák érzésével áll meg az emberiség Bellehem kapuinál, bármennyire is tagadják a csoda lehetőségét és érvényességét.

Minden teremtés csoda. Végigkutathatjuk a folyamatokat és megállhatunk az értelem lámpásával a legutolsó ajtó előtt, belépniük nem lehet, köd száll az értelemre és ellompolnak az emberi logika borotvaéles metszőszerszámai. A biológia végigkísérheti az élet magvának útját a megtermékenyüléstől a napfényrejutásig, megtalálhatja az emberi sejten a jövő élet gátjait és szabad kijutó-mezejét, megmagyarázhatja a predesztinációt a gén működéséből, egyszer csak az Atya ajtaja elé érkezik és zörgetésére nem mozdítják meg benn a kilincset. A fiatal családapa is majdnem elérzékenyül, amikor kicsi fiát legelőször kapja karjai közé, mert szíven suhintja a teremtés csodája, ami jüggetlen minden emberi tevékenységtől.

Krisztus életének és egyéniségének sok rejtett kútjáról sikerült már elmozdítani a sziklakövet, hogy a csillogó tükörben megláthassuk az ég csillagait és azoknak a fényénél próbáljunk valamit elmondani abból, amit láttunk. Krisztus gyógyításának csodáihoz egy lépéssel közelebb segített bennünket a világháború utáni vállalásos lélekgyógyászat, a feltámadás külső körülményeit tisztázhatjuk különböző elméletekkel, spekulációkba bocsátkozhatunk a feltámadott test anyagára vagy anyagtalanságára vonatkozólag, a karácsonyi csoda előtt azonban abba hagyjuk vitatkozásainkat. Elnémulunk. Bármennyit is irtak már Krisztusról kétezer év alatt, valami mindig érthetellen és megmagyarázhatatlan maradt, a karácsonyi csoda.

Ma sem tudjuk és nem is próbáljuk megmagyarázni. Csak elfogadjuk, mint a napnak a fényét, mint a kenyérünknek az ízét, mint a halálraítélt kegyelem felmentését. Mindig éhesek maradunk a fényre és a kenyérré, mert régóta bujdosunk már a sötétségben a pusztaságban. A távolból a halál dobjait pergetik a mulandóság angyalai, a halál pitvarába érve azonban előbb meg kell hallgatnunk a karácsonyi evangéliumot.

Sokszor hallottuk már. Szinte könyv nélkül tudjuk egyes mondatait. Volt idő, amikor mesék hangján dudorászta valaki el a gyermekkor ébrenléte és álmai között, volt idő, hogy közönnyel hallgattuk, távoiról jött és az elsüllyedt utak felett hangfogóval csengtek a karácsonyi harangok. De emlékezzünk vissza az első karácsonyra, amikor valóban Ő szólt hozzánk. Félénken és együgyűen topogó bűnös testvéreinkhez a büntelen és bátor gyermek. Akkor értettük meg a karácsonyi csodát először, mert hinni kezdtünk a szeretetben.

„Az Ő tulajdon Fiának nem kedvezett, hanem őt mindnyájunkért odaadta.” Földbe hullt az Ige és test lett belőle. Anyag és lépelődés. És a testből azóta sem hallott tisztasággal beszélt tovább az Ige.

A szeretet tehát a karácsonyi csoda nyitja. Az Atya szeretete.

Farkas Pál.

Üdvözlő beszéd

a visszatérő királyhágómelléki egyházkerület képviselőihez az 1941 nov. 25—26-i egyházkerületi közgyűlésen.

Mélyen tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!
Atyák és Testvérek!

Két esztendővel ezelőtt, 1939 november hó 22-én tartott közgyűlésünkön azt a felszólalásomat, amelyvel hazatért felvidéki testvéreinket üdvözöltem, a következő szavakkal zártam:

„A tiszántúli Rákhel még nem vigasztaltatott meg teljesen, mert még vannak — óh, mily nagy számmal vannak! — fiai, akik kebléről erőszakosan le vannak szakítva. De most a Rákhel szüntelen való könnyeiben örömsugár török meg és azzal a szóval üzen minden Heródeseknek, melyet annak a magyar földnek költője adott ajkaira, ahol még most sem szűnt meg a Sion bujdosása:

*Napjaid számítvák, megijult az Idő,
És kitől rettegsz, nem féli jegyvereid Ő,
— az Ige, az Eszme!*

Az Eszméért, amelyet megtartottatok és az Igéért, amely megtartott benneteket: legyetek áldva mindörökké hazatért testvéreink.

Nem tudnék, tehát nem is igyekszem méltó szavakat találni annak a hálának kifejezésére, amelyet azért érzek s érez velem bizonyára e közgyűlés minden tagja, hogy Isten csodálatos kegyelméből ma ugyanazzal kezdhetem felszólalásomat — királyhágómelléki testvéreink köszöntését — amivel akkor végeztem: „az Eszméért, amelyet megtartottatok, és az Igéért, amely megtartott benneteket: legyetek áldva mindörökké, hazatért testvéreink!”

Az űs anyaegyházkerület, a tiszántúli Rákhel siralma még most sem ért ugyan véget. Reformáció-korbeli alapítású régi eklézsiái és a XVIII. századvégi új — sajnos, télbenmaradt — magyar honfoglalás alkalmával kirajzott szép nagy telepese egyházközségei az alsó Tisza és Alduna táján még fájdalmasan nagy számban és nagy lélekszámmal élnek tovább is a Délerdély magyarságával megosztott kietlen rabéletet.

Tinéktek, akik már hazajöttetek s akikkel való egységünk, mely a lélek mélyén sohasem szakadt meg, néhány hét múlva formailag is helyreáll, nem tudunk olyan boldog ujjongással örvendezni, hogy ne éreznők a zokogó fájdalom fojtogatását azokért, akik még nincsenek itt.

Ámde annak, hogy valamikor ők is itt lesznek, éppen a ti ittléteitek emberi részről a legfőbb biztosítéka, hazatért kedves királyhágómelléki test-

véreink. Hiszen huszonkét éven át együtt vívtátok ő velük az eszme és az Ige nemes harcát. Győzelmeitek sem lehet teljes ő nélkülök. A történetnek ugyanaz a vaslogikája, a földi igazságszolgáltatásnak az a tán lassú, de feltartóztathatatlan érvényesülése, amely titeket visszahozott, folytatódni fog tovább és egyszer vissza fogja őket is hozni. Kálvinnal szólva: „reméljük és meg fogjuk látni!”

De minden emberi garancián túl és felül: már szabadultak és még rabok felé ugyanaz a felséges és kegyelmes Kéz terjeszti ki a maga hatalmát, irgalmát és dicsőségét. Emberi okoskodások és számítások helyett erre a Kézre borulunk ma rá veletek együtt és úgy adunk hálát érettetek és úgy könyörögünk azokért, akik még nincsenek itt.

A világi történelem ércebe fogja vérsni: hogyan hoztátok ti haza az Eszme zászlaját, ugyanúgy rejtetve azt a kebleteken száz halál és ezer veszély közt, mint a Szibériából tán éveken át tartó bujdosással hazatért magyar hadifoglyok az ezredzászló foszlányait. A hitvalló történelem pedig hozsánáznai fogja: hogyan hozott haza benneteket az Ige, Istennek a Jézus Krisztusban testet öltött szerelme s a teljes Szentírásnak erről szóló bizonyágtétele — a templom és az iskola, a zsolttár és a káté. S a világi és az egyházi történelem vetekedve fogja majd számoltartani: mit jelentett magyar nemzeti és református egyházi szempontból az, hogy űs anyaegyházkerületetekkel való egybetartozástokat, a legnagyobb, leggyökeresebb és legelegyítetlenebb magyar református tömbbel való integrális egységek gondolatát lélekben soha fel nem adtátok.

Most, hogy már idehaza vagytok, veletek együtt nézünk szét ősi portánkon. A ti tűzben megedzett hitetek, drága áron szerzett tapasztalati bölcseségeitek, nagyszerű önfenntartó energiátok segítségül hívásával óhajtjuk a portánkat az új idők új követelményeinek s az azokból felénk zengő örök isteni parancsszónak megfelelően rendbetenni, esetleg át is építeni. Az idő sürget, a mult nem sérthetetlen szentség, a jövő s még inkább az örökkévalóság számára egyedül csak a lényeg a fontos, nem az akármily tisztes forma és akármilyen hagyományos keret. Jöjjetek, Alvinczi Péter lelkétől lelkezett prédikátorok, Szilágyi István szellemétől ihletett tanítók, tanárok, Bocskay István eszményein hevülő közéleti férfiak, Arany János látomásának örök magyarjai: építsük tovább s ha kell, építsük át az öreg portát Isten dicsőségének alkalmasabb hajlékúul; legyen a szívünk vére benne a vakolat! Jöjjetek és miközben haladéktalanul rávetjük kezünket a közös munkára, ne hallgassunk semmi egyébre, csak közös multunk nagy bizonyosságaira és közös jövődönk nagy ígéreteire és kötelezéseire! Jöjjetek és ha még eddig nyomtalanul el nem tűnt volna, üzzük el együtt a volt trianoni határ legutolsó árnyékát is — a ti huszonkét

éven át fennállott önálló egyházkerületek felettébb dicsőséges történetének a legdicsőségesebb pontja mégis csak az, hogy most megszűnik. Megszűnik pedig „nem erővel, nem hatalommal, hanem az én Lelkém által — ezt mondja a Seregeknek Ura!

Királyhágómelléki atyáink és testvéreink, a Krisztusért és az ő magyar népéért való hitvalló szenvedésben, pásztori önmegáldozásban, rettenthetetlen örüllői hűségben örök példáink és mesterreink: Isten hozott idehaza!

Révész Imre.

Egyszerű gyertyalángok arany tartókban

(Elhangzott a debreceni Nagytemplomban, lelkészszentelés alkalmából, 1941 november 26-án.)

Atyáink a Jézus Krisztusban!

Az igehirdetés szent hivatása nem ismeretlen előttünk. Akik itt állunk, már nem az iskolából vagy a vizsgák lázas hangulatából, hanem magukból a szent szolgálatok végzéséből jöttünk ide.

Bár tudjuk azt, hogy a református igehirdető sohasem hagyhatja félbe tanulmányait s szakadatlanul vizsgálják a munkába küldő Úr előtt: mégis — megvalljuk — úgy tetszett nekünk, hogy földi küldetésünk dolgában már semmi új nem történhet velünk ez életben.

... És a mai napon mégis egy teljesen új dolog lett világgossá előttünk. Az, hogy *most* lett voltaképpen *teljessé* Istennek odaszentelt életünk, amidőn a *külső és belső elhívás* találkozott egymással.

Idáig olyan gyertya volt a mi szolgálatunk, amely egyik kézből a másikba vándorolt. Most megkaptuk az arany gyertyatartót is — a gyülekezetnek, ifjúságnak vagy szenvedőknek reánk bízott seregét. Isten keze magasra emeli ezt, hogy behelyezze égő szívünket és izzó lelkünket. Szózata pedig ezt üzeni nekünk: *Itt légy tartóba tett fény, világ világosság; itt emésztdj meg szakadatlan szent lángolásban!*

Eddig bölcs vezetők oldalán végeztük az alkalomról alkalomra reánk bízott feladatot. Most megtaláltuk a nyáját, amelyet hiánytalanul kell átadnunk az utánunk következők kezébe.

Eddig csupán kinyújtott kéz voltunk minden vágyakozásunkkal és munkakedvünkkel együtt; most azt látjuk, hogy száz és száz más kar nyúl felénk. Elfogadnak, maguk közé vonnak s a szeretet köteleivel meg is kötöznek.

*

Mint hajdan az Úr egyszerű tanítványai, úgy mi is elindultunk egykor, hogy lelkeket fogjunk az ő meritő-hálójába.

Eddig mindig a part közelében voltunk. Könnyen cserélhettünk bárkát. Aki közülünk észrevette, hogy az igehirdetés nem az a kényelmes stallum, aminek néha a világ híreszteli s ő maga is előre elképzelte, az akár végleg is elhagyhatta ezt a munkát, amely a hitnélküliek számára csak kinzőeszköz lehet, de még a hit embereinek is tövishől terem legtöbbet.

Ma az atyai kezek érintése arra ébresztett bennünket, hogy a bárka már messze kint jár a tengeren. Mögöttünk maradt a part: a könnyű megfutamodás lehetősége. Széttárult előttünk az úttalan utak végtelensége; itt kell keresnünk a mélyebb vizeket s itt kell megszoknunk azt, hogy égtájak szerint igazítsuk utunkat. Alattunk örvénylő mélység, bűnös kavargás; mögöttünk sok-sok hasztalan fáradozás, de irányunk mégis égi irány, hálónk élő terhe a legdrágább teher s fáradozásunk a legértékesebb földi foglalatosság. Viharban, szélben, napsütésben ott kell állanunk a vigyázó hidon. Jaj lenne, ha a hajó elsüllyedne! Lelkünket még azzal sem mentenők, ha utolsóinak hagynánk el a hajót, hiszen a roncsokat — egy gyülekezetnek roncsait — egy örökkévalóságban át kellene kárhozatos mementőként hátunkon hordoznunk.

Jó, hogy ezt a feladatot olyankor vállaljuk el ünnepélyesen, amikor már évek óta, sőt néhányan évtizede gyakoroljuk szent hivatásunkat.

Ismerjük azt, amit elvállaltunk. Tudjuk, hogy nekünk nem a vasárnap az egyedül elfoglalt napunk s nem kényelmes felelőtlenség fog reánk várakozni. Megpróbáltuk és megláttuk, hogy egyetlen más hivatáshoz sem kell *annyi lélek és annyi erő*, mint a miénkhez. Ezért nem kedves ma százezrek előtt.

Tudjuk, hogy óriási feladatok várakoznak reánk. Utánunk kell majd mennünk az embereknek.

Meg kell találnunk azt a *nyelvet*, amelyen bizonyoságot tehetünk a *mai ember* előtt az Ige *örök-egy* tartalmáról.

S mindent egy olyan korszakban kell véghez vinnünk, amely még kiforratlan és telve van a szélsőségek és túlzások minden veszedelmével. Alig léptük még keresztül küszöbét, de annyit már látunk, hogy itt a köveket is kenyérré változtató ember lesz az eszmény, a világ minden országát és dicsőségét elnyerő élet a legszebb álmom s a templom tetejéről sértetlenül földre érők mutatványa a legkedvesebb vallás. Így előre láthatjuk, hogy gúnyolni fognak, amikor a testi kenyér mellett lelki kenyeret kínálva járunk széjjel az emberek között. Megbélyegeznek, amidőn a földi hatalom szörnű versenyfutásában kimutatjuk a Sátán osztályrészét. És sokan elfordulnak tőlünk, amikor a lelkeket nem a templom fölött állók „felvilágosodottságához“ s nem a templom előtt bűvészkedők pogánykodásához, hanem belől a templomban, az Úr lélekben és igazságban való imádságához hívogatjuk.

Ismerjük e szolgálat terhét s ismerjük édességét is. Örömmel vállaljuk el.

Köszönjük Néktek Atyáink, hogy bennünket erre még egyszer figyelmeztettek, a bárkát eloldottátok s minket áldó szavakkal utunkra eresztettek!

Hitünket, tudásunkat, időnket és szeretetünket Krisztusunknak, az anyaszentegyház Urának ajánljuk fel. Ő szentelje meg elhatározásunkat, Ő szentelje meg égő szívünket s izzó lelkünket, hogy még utolsó lobbánásunk idején is egyedül az Ő dicsőségét szolgáljuk. Úgy legyen, Ámen.

(Debrecen.)

Szenes László.

Isten semmit sem talál az emberben olyat, amellyel a vele való jótétre indíthatná, hanem ingyen kegyelméből való jóságával megelőzi az embert.

Káivín.

Ünnepélyes állásfoglalás az egyházkerületi közgyűlésen

Lapunk legközelebbi számában, a lap terjedelmének korlátozása miatt, nem lehetett mindenre kiterjedő tudósítást nyújtani egyházkerületi közgyűlésünkről. De nem is akartunk nagyobb események felett pársoros rövid tudósítással napirendre térni. Első helyen így óhajtottuk kiemelni, a rövidre összegyűjtött tudósítás kereteiből, azt az örökre emlékezetes és az egyháztörténet lapjaira odaillő *ünnepélyes állásfoglalást*, amellyel előbb az esperesi és gondnoki kar, majd a közgyűlés plénuma megnyilatkozott a püspöki állás napirendre hozott kérdése ügyében. Valóban ünnepi aktus volt ez. Megismétlése a három év előtti püspökválasztás impozáns tényének, melylyel a gyülekezetek bizalma, egyházkerületünk életében paratlanul álló, teljesen egyhangú választással emelte a püspöki tisztségre mostani püspökünket, D. Dr. Révész Imrét. A szeretet és bizalom lángja az elmúlt három év alatt, még csak nyert eleven lobogásában, melynek most örvendező szemlélői lehettünk. Ennek bizonyosságai azok az okmányok, amelyeket lapunk mai, karácsonyi ünnepi számában ezennel közreadunk, hogy ezzel is igaz és maradandó örömet szerezzünk Tiszántúl református népének. A történeti jelentőségű okmány a következő:

KIVONAT

a tiszántúli református egyházkerület Debrecenben 1941 november hó 26—27. napjain tartott közgyűlése je g y z ö k ö n y v é b ől.

169. D. Dr. Révész Imre püspök úr 1941. évi november hó 19-én a következő levelet intézte egyházkerületi közgyűlésünkhöz:

„Mélyen tisztelt Egyházkerületi Közgyűlés!

Püspöki székfoglaló beszédemben, 1938 október hó 3-án, a közgyűlési jegyzőkönyv 284. pontja alatt (a 29. lapon) olvasható következő nyilatkozatot tettem volt az egyházkerületi közgyűlés színe előtt:

„Egyébként 3 év és 3 hónap mulva, alkotmányos formák között módja lesz egyházkerületünk minden presbitériumának teljes szabadsággal nyilvánítani véleményét — nem arról, hogy a programomat bevállaltam-e, hanem arról, hogy a kötelességemet teljesítettem-e? — Ezt a nyilatkozatot akkor az egyházkerületi közgyűlésnek méltóztatott észrevétel nélkül tudomásul venni és így — ha hallgatólag is — rámnézve erkölcsileg kötelező erővel felruházni.

Az egyházkerületi főgondnok úr, az esperes, egyházmegyei gondnok, egyházkerületi tanácsbíró és jegyző urak pedig már beiktatásomat, sőt megválasztásomat megelőzően szintén észrevétel nélkül tudomásul vették azt az elhatározásomat, hogy 1939 február 1-től kezdődőleg három éven át fizetéstelen szabadságot óhajtok egyetemi ny. r. tanári minőségemben igénybe venni — mely idő alatt természetesen tanszékeim nem töltetik be — s ezen határidő letele előtt meg kívánom kérdezni az egyházkerület presbitériumait afelől, hogy a püspöki székben való maradásomat akarják-e.

A hároméves határidő letele közeledik és egy önként vállalt, de a közgyűlés hallgatólagos hozzájárulása

által is megpecsételt legsúlyosabb erkölcsi kötelezettséget teljesítek akkor, amikor az előadottakat a mélyen tisztelt Egyházkerületi Közgyűlésnek tisztelettel bejelentem.

Kérem, méltóztassék az ennek folytán szükségesnek mutatkozó intézkedéseket megtenni. Evégből püspöki állásomat a mélyen tisztelt Egyházkerületi Közgyűlésnek minden fenntartás nélkül rendelkezésére bocsátom.

A Közgyűlésnek irántam eddig tanúsított elnéző jóakarátát hálásan megköszönve, maradok Debrecenben, 1941 november 19.

Krisztusban alázatos szolgálója:

D. Dr. Révész Imre sk.,
püspök.

A közgyűlésünket megelőző napon, november 25-én Harsányi Pál, szolgálatára legidősebb esperes és báró Vay László egyházkerületi főgondnok elnökele alatt tartott esperesi és gondnoki értekezlet tárgyalás alá vette Püspök úr levelét s egyhangú lelkesedéssel hozott, következő határozati javaslatot terjeszti egyházkerületi közgyűlésünk elé:

Egyházkerületi közgyűlésünk tudomásul veszi azt, hogy föltiszteletű Püspök úr eleget tett azon, három évvel ezelőtt, megválasztása alkalmával tett kijelentésének, melyet ő magára nézve erkölcsi kötelező erővel ruházott fel, mely szerint „püspöki állását az egyházkerületi közgyűlésnek minden fenntartás nélkül rendelkezésére bocsátja“. Tisztelettel hajlik meg közgyűlésünk a puritán gondolkodás és következetesség férjias ténye előtt. Megállapítja azonban, hogy Püspök úr említett kijelentését a választás idején minden érdekelt tényező egyedül avégett vette megjegyzés nélkül tudomásul, hogy a választás elfogadását így biztosítsa. Az azóta eltelt három év pedig teljes bizonyossággal szolgál arra, hogy az a kivételes egyhangúság, mellyel egyházközsegeink Püspök urat az egyházkerület élére állították, valóban az evangéliumi ígért szerint történt: „Ismét mondom néktek, hogy ha ketten közületek egy akaraton lesznek a földön minden dolog felől, amit csak kérnek: megadja nekik az én mennyei Atyám.“ (Máté ev. XVIII: 19.)

Az érvek és bizonyosságok egész hosszú sora, szívünk és lelkiismeretünk egyező értelemmel azt diktálja, hogy föltiszteletű Püspök úr mostani felajánlását elfogadni nem lehet és nem szabad. A mai világ-helyzetben, amikor az anyaföld reszket és dübörög lábaink alatt és amikor Anyaszentegyházunk fundamentumai is állandóan ostromoltatnak, Isten különös kegyelmének kell tekinteni, hogy egyházkerületünk élére a kivételes időkben is kiemelkedő kivételes egyéniséget állított. Más időkben is nehéz volna, de a mai helyzetben nem engedhető meg egy ilyen belső, de kifelé is sugárzó válságnak kitenni egyházkerületünk életét, mint aminő volna a püspök személyének változása. Kijelöl védekezésre, bejelle megerősítésre van szükségünk. Kívülről a vakhit és az Isten nélkül való felforgató törekvések ostromolnak. Idebent nagy feladataink vannak: így elsőhelyen az egyházkerület megosztása és a Kollégium sorsának biztosítása. Mindezeket a problémákat csak az oldhatja meg s a kemény harcokat csak az vívhatja meg, aki az ügyeket teljesen ismeri és a küzdelem menetét áttekinti. Püspök úr háromévi örállásával bebizonyít

totta azt, hogy a reábizottak elvégzésében „az élete sem volt drága”. Atyái szeretettel, ha kellett erős kézzel, de mindig Isten orádja előtt álló felelősségérzettel végezte munkáit; amely munkavégzés nem egyszer alig elviselhető terheket rakott vállaira. De a predesztináció hitének férjia örhelyén mindaddig keményen megállott. Kéri közgyűlésünk: álljon meg ezen az örhelyen továbbra is; és abban a bizonyos tudatban, hogy ezzel valamennyi egyházközség óhajlását is teljesíti, azt a kívánságot, hogy a püspöki állás tekintetében bármely rendelkezés tetsessék, nem teljesíti. Imádságainkban kérjük: hajoljon Hozzá a nagykegyelmű Isten. Sokasítsa meg erejét és éveit, egész egyházkerületünk oszlatlan örömeire és boldogítására.

Egyházkerületi közgyűlésünk az esperesi és gondnoki kar értekezletének jenti javaslatát nagy lelkesedéssel teszi magáévá.

Az egyetemi ifjúság lelki gondozása

Sokan vannak, akiknek az egyetemi ifjúság lelki gondozásáról alkotott felfogása úgy összegezhető, hogy ha az elemi és középiskola valláspedagógiája nem tudta Krisztus meritóhálójába terelni az ifjút, akkor ez már elkésett igyekezet az egyetemen, a „hit és tudás” immár klasszikussá vált küzdőporondján.

Vélekedésüket, elismerjük, a „rideg” tények sokféleképpen támogatják. Az egyetemi évek sajátosságos életviszonyai alatt igen élesen elkülönül egymástól a *lelkek gondozása és az evangelizáció*. Amíg az ifjoknak egyik része igényli és valósággal megkívánja azt, hogy hitélete gondoztassék, addig a másik csoport a legmerevbben elleneszegül minden evangelizáló törekvésnek.

Ez azonban a *Lélektől áthatott missziói felelősséget nem befolyásolhatja*. A missziói munkának lényegéhez tartozik az, hogy *szüntelenül a lehetetlennek látszót ostromolja*. A lelkek üdvösségének féltő gondja s a jövő vezetőrétegének Isten színe elé való odavezetése az *egyetem népével szemben sem* merülhet téli álomba. Ha valahol, úgy itt érvényes az a tétel, hogy az akadályok megpillantása csak arra való, hogy *lássuk a hegyeket, melyeket a hitnek el kell mozdítania Krisztus Király útjából*.

Ezek előrebocsátása mellett lássuk most már az egyetemi ifjúság lelki gondozásának korlátait, terveit, módjait és eddigi eredményeit — egyházkerületünk egyik egyetemi városában, a debreceni egyetemen.

I. Az egyetemi élet levegőjétől távol élő emberek általában úgy képzelik el az *adott helyzetet*, hogy egy *hosszú tanéven át* a lelki gondozás rendelkezésére áll a hallgatók *teljesszámú serege*. Így voltaképpen nincs is másra szükség, mint egy-két „*otthon*” helyiségre s egy megfelelő *lelki gondozóra*. Ez utóbbinak természetesen egész évben *nincs más gondja*, mint az, hogy állandóan az ifjak között forgolódjék, fölkeresse őket a folyosókon, az előadótermekben; személyes ismerősük, atyjuk, bátyjuk, barátjuk, tanácsadójuk s Bibliához vezetőjük legyen; prédikáljon nekik és csoportos összejövetelekbe szervezze őket stb.

Ez a *vélekedés csaknem minden tételében felülvizsgálatra, javításra és kiegészítésre szorul*.

I. Elsősorban azt kell leszögeznünk, hogy az intenzív lelki gondozás számára szemeszterenként csu-

pán mintegy két hónap áll rendelkezésére. *Október közepén* járunk, mire az ifjúság a legkorábban összeszedhető s *december elején* a közeledő vizsgák és kollokviumok pszichózisának hatása alatt önmagától megszűnik minden „mellőzhető” tevékenység. A második félévben *február közepén* indul az élet s a rendesen ideeső húsvéti vakáció leszámításával elérhetők az ifjak *április végéig*. A tapasztalat szerint a leglelkesebb nekiindulás is legfeljebb 6—10 heti összefüggő rendezni félévenként. Ennek az időhatárnak a megnyújtása még egészen buzgó csoportoknál is kivételes jelenségnek tekintendő. *Gyakran e 6—10 óráknak kellene ellensúlyoznia sokezer más életóra ellenkező igényeit és sugalmazásait!*

2. Az egyetemi ifjúság e négy hónap viszonylagosan nyugodt ideje alatt is szüntelenül fluktuál, változik. Arcok tűnnek el s új arcok merülnek fel. Hiánytalan teljességben, összetartott közösségben *sohasem lehet együtt látni őket*. Vannak olyanok, kiknek számára a stúdium annyira mindent jelent, hogy érdeklődésük csupán erre a szűk körre korlátozódik. Másoknak viszont az egyetemi élet csupán epizódnak számít másirányú elfoglaltságaik közepette. Vannak azután pályamunkán, disszertáción dolgozók, könyvtár-rajongók, még vasárnap is „inspekciózó” szeminárium, intézeti gyakornokok, üres idejükben irodában dolgozók, magántanítvánnyal foglalkozók, évközi vizsgákra, szigorlatokra készülők, betegeskedők, függetlenség-élvezők és notórius hazautazgatók. Vannak, akik előadásra mindig késve jönnek s a végén sietve távoznak; szóval elérhetetlenek. Lakásukon még kveszturái adatok szerint is bajosan lehetne megtalálni egyiket-másikat. S így a lelki gondozásnak még a számára oly szűkre szabott időn belül is *csak egy mindig-csonka és tagjaiban állandóan cserélődő ifjúsági táborral lehet foglalkoznia*.

3. Igaz ugyan, hogy ennek a lelki gondozásnak a vezetése *teljes embert* kíván, de a helyzet ismerete alapján s a fenyegető lelkészhiányra tekintettel igen nagy luxusnak tartanám, ha négy-öt hónap munkaidő kedvéért évi tizenkét hónapra alkalmaznánk önálló egyetemi lelki gondozót.

Kikapcsolva a személyi megfelelőség kérdését, általánosságban azt mondhatjuk, hogy a jelenlegi megoldás, amely szerint az „egyetemi ifjak egyetemen kívüli lelki gondozása” az ú. n. *klinikai lelkész hónapokban* tartozik, megfelelő lenne, ha a *kérdéses hónapokban* még egy kisegítő segédlelkész beállításával egyéb, mellőzhető tevékenységektől mentesítve volna. Néhány számadat megvilágítja ennek szükségességét: Ennek a lelkésznek feladata, hogy az egyetemi templom körül kialakuló s nagy reményekkel induló „nagyerdei egyházközség” *gyülekezeti életét* irányítsa és szolgálja a szokásos módon. Ezenkívül a körzet területén lévő klinikákon, Augusztá-sanatóriumban és Horthy-kórházban (állandó segédlelkészével együtt) hetenként mintegy 1000 beteg személyes látogatását végzi, tart 60—70 kórtermi áhítatot s vezet a gyülekezetben s az ideeső intézetekben 12 bibliakört. Iratmissziót szervez, keresztel, temet, szinte naponként úrvacsorát szolgáltat ki stb. Ha tehát nem tekintjük a véges emberi képességek kérdését, már akkor is nyilvánvaló, hogy ennek a lelkésznek nem lehet *elég* ideje — a lelki-lelki-szellemileg egyaránt magasigényű — egyetemi lelki gondozás számára, miután a szintén mellőzhetetlenül fontos kórtermi pasztoráció is éppen *a nap*

legértékesebb óráit veszi el tőle. Egyébként minden remény megvan arra, hogy ha ez az egyházkörzet megerősödik, önmaga fog alkalmazni tehermentesítő munkaerőt az említett idő tartama alatt.

A lelkigondozó személyének fontosságát azonban sehogy sem szabad túlozni. *Nem ismeri az a mai ifjúság lelkületét, egyházhoz és „tekintélyekhez” való viszonyát, aki egy „megfelelő” ember beállításával a kérdést megoldottnak tekintené.* A mai ifjúság nem tudja szeretni azt, ha valaki „kivülről” állandóan beavatkozik az ő életébe. Azt kívánja látni, ha mindenben *önmaga a rendező.* Ezért nem lenne megoldás a több lelkigondozó beállítása sem, mert az *egy* még inkább megteheti, hogy az *ügy érdekében,* testet-lelket igénybevevő fáradozásai, szervező tevékenységei közben *láthatatlanná* tevő ködsüveget húzzon fejére.

Ajánlatos, hogy minél többször találkozzék *személyesen* a hallgatókkal. De e személyes eszmecsereik sohasem fogják elérni a közösségben találkozás értékét. Aki ugyanis ismeri az egyetemi életütemet, az könnyen belátja, hogy magánbeszélgetésekben ritkán találkoznak a személyek, a hely, a mód s az alkalom annyira, hogy annak „átütő” ereje legyen.

Bár e lelkigondozó *személyes bizonyosságtevésének* igen nagy jelentősége lehet, de munkájának legcélravezetőbb módja mégis csak ez: *diákokon keresztül diákokhoz.*

II. A közös találkozás módjai lehetnek az 1. otthonélet, 2. heti összejövetel és végül 3. konferenciák.

1. Debrecenben hitvallásos irányú diákegyesületekben mindeztideig nem fejlődött ki *klubszerű otthonélet.* Pedig helyiséget ad az egyetem s volt rá idő (1935—36-ban), amikor két teljesidejű ifjúsági lelkigondozó igyekezett volna ezt megszervezni. Ennek valóságos okai között szerepel az, hogy napközben éppen a legértékesebb ifjúsági elemnek „nincs vesztegetni való ideje”. Este pedig már nem mennek ki az egyetemre, mivel ezt a távolsághoz nem szokott tisztántúli diák *messzelévének* tartja s internátusában jól felszerelt *társalgó* áll rendelkezésére.

2. A *heti összejövetelek (bibliaóra, vitaest, vidám délután)* igen alkalmas megoldásnak látszanak. Jelenleg hét bibliakör működik a debreceni egyetemi hallgatók között: ebből *öt* áll a klinikai lelkész személyes vezetése, illetőleg irányítása alatt. E számba nem foglaltam bele a teológusok külön bibliaköreit.

A bibliáórák *időpontjának* megállapításánál rengeteg akadállyal kell megküzdeni. Könnyebb egy kázzalban megtalálni az elrejtett tűt, mint a reggelizéstől-vacsoráig terjedő időben egy olyan óracsikra bukanni, amely tíz hallgatónál többnek megfelel. Egész napon át szétszórt előadások; magas óraszámiban intézeti, szemináriumi, laboratóriumi gyakorlatok a város három részén; könyvtáridő, magántanítás, kötelező torna, korszerű honvédelem, leventeelfoglaltság, menzaidő, énekkar, zenekar, öregeserkészet, bajtársi egyesület, egyetemi kör teljesen befödik a nap használható részeit. *Ügyszólván minden hallgatónak más tanrendje van!* S ekkor még nem is említettük az olyan aggályokat, hogy a kérdéses összejövetel *előtt* vagy *után* kinek lenne kárbavesző „lyukas” órája; kinek kellene tíz perc alatt a város másik végéből akkorra ideérni, vagy óra után azonnal a legközelebbi villamoshoz futásnak eredni stb.

Jól tudjuk, hogy mindezek olyan akadályok, melyeken az ifjú, aki érettségi után egy bizonyos *lelki*

igényességgel jön az egyetemre, feltétlenül *győzni fog.* Nem az Isten dolgai azok, melyeknek *érdekösszeütközés* esetén feltétlenül a rövidebbet kell húzniok... De mit szóljunk azokról, akik *úgy jönnek* egyetemre, hogy egyetlen *egy alkalommal sem képesek* „időt szorítani” a közös találkozás céljára?

A tapasztalat szerint legalkalmasabb vacsora utáni időre tenni a heti összejöveteleket s olyan helyen tartani, amely közel esik a diákság lakó-centrumaihoz. Ez az elv uralja a jelenlegi bibliáórákat is.

3. Szemeszterenként egy-két nagyobb szabású *konferencia* a hivatgatás és összegyűjtés hathatós eszköze lehet. E tanévben *két* ilyen konferenciát rendezünk.

III. Lássuk ezek után az egyetemi hallgatók *lelkiségének és egyháziasságának* néhány jellemző vonását.

A lelkigondozás egyik célja az lenne, hogy egy táborba gyűjtse a különböző karok és szakirányok diákjait. Észménye ebben a tekintetben a Krisztusban *eggyé lett keresztény gyülekezet.* E törekvése közben észre kell vennie, hogy a mai diákok szörnyű módon *jelaprózódott* társadalomban élnek. Ha különböző szakirányú diákokat ültetünk egymás mellé, azonnal megérződik az egymás mentalitásától való *kölcsönös idegenkedés* fagyos szele. Kiveszőben van az egyetem látású, nagyhorizontú, más hivatásokat is kellőleg ismerő és értékelő ember eszménye. Helyébe a szak tudós és szakember lép, aki sajátmagáról tud annyit, hogy *ő* egy csavar a nagy gépezetben, de a szomszédjáról még ennyit sem. Az a körülmény, hogy néhány nagyobb nemzetpolitikai jelszó időnként külső egységbe fűzi őket, nem változtat semmit a mélységekben végbemenő végzetes differenciálódáson. Tényként kell elkönyvelnünk, hogy az egyes fakultások közötti animozitás ma sokkal komolyabb és idegesebb, mint a régi studensek világának aranyhumorú kedves évődései.

A lelkigondozás alkalmain nem szoktak nagy diáktömegek felvonulni. Ezzel kapcsolatban tehetjük meg másik megfigyelésünket. Református ifjúságunk nincs eléggé felkészülve a maga örökös számbeli kicsinységének tudomásulvételére. Még az értékebb diákok is alig-alig tudják magukat kivonni a századunkra jellemző *tömegmozgálás romantikájának* igézeté alá. Hamar elkedvetlenednek, ha keveseket látnak maguk körül.

Valláspedagógus Testvéreim! Amíg a gyermek és ifjú előttek ül a padban, ne szünjetekek meg bizonyosgot tenni arról, hogy az Úr útja *keskeny* út és *kevesen* járnak rajta! Én úgy látom, hogy a közeledő esztendőben az Ő küzdő egyházának ezt a *leckét* fogja feladni mindennap az Úr...

Egyháziasság dolgában a következő *főbb típusokkal* találkozhatunk egyetemi hallgatók között:

1. Főleg klinikai betegágyra került diákok vallo-másaiból állithatom, hogy az Istennel való *élő viszony* ápolgatása sokkal több ifjú lelkében megvan, mint ahogy arról rendes körülmények között meggyőződést szerezhetünk. Csupán az a baj, hogy a „kötelező” hittanórák, katekhétikai mankónjárások és túlzott gyámkodások közben sohasem szoktatták őket a *gyülekezeti* életben való *öntevékeny* részvételre. Ezért az Egyetemen *nem is tud mit kezdeni* sok református ifjú.

2. Itt találom meg a magyarázatát annak a *fel-tűnő* jelenségnek, hogy az egyetemi lelkigondozás első-

sorban elérhető serege miért éppen a virágvasárnapi konferenciák, *Tahí, Szárszó s a többi nagy lélekkohók egykori látogatóiból* tevődik össze. Meglepő ugyanis, hogy nem a buzgó családi otthonok sarjai s nem a kiváló valláspedagógusok volt növendékei azok, akik önként keresik a lelkigondozás alkalmával való találkozást, hanem a sokak által félreértett, kifigurázott és lenézett egykori konferenciázó diákok. Az otthon és kötelező vallásórák sok-sok drága értéke büvő pataként tűnik el az egyetem kapujában, amikor az ifjú lemond minden régi tekintélyről s újra akarja felépíteni a világot. De az egykori konferenciázók azonnal otthon érzik magukat az egyetemi lelkigondozás „nem kötelező” összejövetelein is. Diákos virtussal gyülekeznek össze akár a két esti órában is, esőben, sárban vagy szállingózó hóban. Eljönnek fáradtan is és felélénkülnek a kinyitott Szentírás körül, nekipirulnak, kérdeznek, felelnek, énekelnek, imádkoznak. Nem csinálnak nemzeti crényt az ú. n. vallásos szemérem üres fikciójából, hanem kiscsb arányaiiban is régi reformátorainkra emlékeztető bátorsággal ágálnak, szerveznek, szolgálnak s újakat hívogatnak. Én ma annyira látom a középiskolások számára rendezett konferenciák nagy jelentőségét, hogy ha vallásanár volnék, nem nyugodnék, amíg minden növendékem legalább egyszer részt nem vesz *lakóhelyétől távol egy-egy ilyen önkéntes és szabad légkörben rendezett, Ige fénye alatt álló többnapos táborozáson.*

3. Találkozunk az egyetemen olyan típussal is, amely azt állítja, hogy *itt vesztette el a hitét.* A közlebbi vizsgálódás azonban azt mutatja, hogy nem annyira a hit elvesztésével, mint inkább *jogalomzavarral* állunk szemben.

Köztudomású, hogy az egyetemen belől egyes dolgokra túlkorán, másokra meg túlkésőn jön rá az ifjú. Ezért rendszeren az történik, hogy felborul számára az értékek addigi egyensúlya. Mindent *birálni kezd* s nem menekülhet ettől a kritikától a magával hozott hitélet és vallásos ismeret sem.

Ez még önmagában nem lenne baj, mert a kritika *megtisztulást* eredményezhet. A kritika közben elvesztett értékeket nem szabad sajnálni, mert jobbakat kapunk helyükbe. Igaz ugyan, hogy az ifjú az egyetemen belekerül a *krisztusi élet és emberi tudományok* óriási feszültségű küzdelmébe, de itt rendszeren nem a hitet veszti el, hanem azt, amit *ő tévedésből egynek vett a hittel.*

Kísérletező valláspedagógiánk s némely tankönyvünk hibás szelleme a felelős azért, hogy vallásoktatásunkban még mindig sok elavult *ú. n. kultúrprotestáns elemet* szív magába az ifjú. Ezek az „értékek” valóban könnyen megoldvadnak, vagy lángralobbannak a próbáltatások tüzeiben. Csupán hiú drágakő, fa és pozdorja ez (I. Kor. 3 : 10.). Az ifjú azonban mit sem tud erről s úgy gondolja, hogy velük együtt Krisztust temeti el.

4. Sokkal gyakoribb az egyetemen az, amit *valáscserének* nevezhetünk s ami végső elemzésben nem más, mint a *második parancsot* ellen való vétkezés : az élő Istennek *bábvánnyal* való felcserélése.

Az egyetemi ifjak egy részét *nem érdekli* a keresztényen vallás. Eltekintve néhány beteges lelki jelenségtől, ennek a látszólagos vallási indifferenciának többnyire az az oka, hogy az ifjú által még kevésebb nem ismert s éppen ezért sok titokzatosságot lehelő

új *élethivatás* nála *vallásos* színezetet nyert s kiszorította helyéből a „rég” vallást. Sajnos, néha ez az állapot állandósul egy egész életre, mint ahogy azt láthatjuk ú. n. művelt középosztályunk némely tagjainak vézna és keszeg „vallásosságánál”.

Így történhet meg, hogy amíg pl. a debreceni egyetem világhírű sebészprofesszora, az agyműtétek specialistája felejthetetlen rektori beszédeiben áhítattal áll meg az *örökkévalóság* nagy kérdő- és felkiáltójelei előtt, addig egy elsőéves medikus talán a legelső anatómiai gyakorlat után, mint a dolgok végső okainak „biztos” ismerője, fanyar mozdulattal intéz el vallást, hitet s mindent, ami ezzel összefügg. Nála megindult az a pogányos folyamat, amelyben a *professio-ból confessio* lesz.

5. Gyakran találkozunk olyanokkal is, akiknek az egyházhoz való viszonya voltaképpen tulajdon egyházuk „pártatlan” *birálatában* merül ki. Az a benyomásunk, hogy nincsenek tisztában a gyülekezet, az igehirdető stb. *evangéliumi értelmével*, mert hiszen kielégíthetetlen kíváncsiak igen sokszor tipikusan *római katolikus* kíváncsiak. Máskor meg feltűnő, hogy ugyanezek az ifjak (akik ma szellemileg végtelen távolságban állanak mindenfajta liberalizmustól) milyen kritikátlanul alkalmazzák a megvénhedett vallási liberalizmus ócska fegyvereit, mint pl. „A dogmák közötti különbség nem érdekel, mert egy Istent imádunk.” „Templomba nem járok, mert Istennek elég sóhajtani bárhol” stb. Nem érzik, hogy mindezeket *más összefüggésben és más hangsúllyal* kellene elmondaniuk. A keresztényen *hitéletet* rendszeren egynek veszik valamilyenfajta *világnézettel.*

Debrecenben, sajnos, ismeretlen az a *megjengedet volt miatt* szoros egységbe tömörülő *református* diákság, amely pl. a szegedi egyetemen olyan nagyszerű lehetőségeket nyújt a lelkigondozás számára.

Nagy küzdelmekel, sok szeretettel kíván az egyetemen végzett lelkigondozás. S éppen ezért joggal elvár egy parányi érdeklődést mindenki részéről.

Szenes László.

Hírek az egyházmegyékből

ALSÓSZABOLCS-HAJDÚVIDÉKI EGYHÁZMEGYE.

„Dr. Földi János Emlékház” felavatása Hajdúhadházon. Október 18-án adta át rendeltetésének Hajdúhadház közönsége azt a házat, melyet a nagy természettudós, nyelvújító, a Hajdú Kerület egykori volt főorvosa lakóháza helyén emelt jórészt közadakozásból. A „Dr. Földi János Kör” Vezetősége céljaul a tudomány és irodalom szolgálatát tűzte ki, havonként tartandó felolvasó és előadó üléseken.

A felavató beszédet D. Dr. Nagy Sándor kollégiumi levéltárnok és Dr. Gulyás Pál író tartották. D. Dr. Nagy Sándor Dr. Földi János életét és munkásságát ismertette, míg Dr. Gulyás Pál „Földi Hadház felett” címmel tartott előadást.

E ház építésével régi adósságát róta le Hajdúhadház közönsége Dr. Földi János emléke iránt.

A második irodalmi délutánt november 29-én tartotta meg a „Dr. Földi János Kör”. Előadó ez alkalommal Porzolt István nyíregyházi tanítónőképzőintézet igazgatója volt, aki gróf Széchenyi Istvánról emlékezett meg igen szépen kidolgozott beszédében. E. Kiss Bona tanítónő ugyanez alkalommal Arany János : „Széchenyi emlékezete” című költeményét adta elő. Mindkét alkalommal az összejevetelt Molnár Zoltán lelkipásztor nyitotta meg.

BEREGI EGYHÁZMEGYE.

Hajdúhadházi reformátussága zászlót ajándékozott a tiszaujhelyi reformátusoknak. Felemelő ünnepségben volt része a kicsiny, nyelvhatáron élő tiszaujhelyi reformátusoknak november 16-án. A hajdúhadházi gyülekezet, amely testvérré fogadta a felszabadulás után a tiszaujhelyi gyülekezetet, november 16-án díszes selyem nemzeti zászlóval ajándékozta meg kisebbik testvérét, de ezenkívül 10 darab teljes szent Írást, 25 darab zsoltárt, 10 darab Heidelbergi Kátét és 25 darab emléklapot is hozott a gyülekezet tagjainak. Az Igét Molnár Zoltán hajdúhadházi lelkész hirdette Lukács 12:32 alapján. „A kicsiny gyülekezet, mely az ellenséges idegen áramlatban is megtartotta hitét — mondotta az Igehirdető —, most a nagyobb testvértől újabb fegyvereket kapott. A nemzeti zászlót, a nemzetiség örök szimbólumát, a teljes szent Írást, a református ember megváltozhatatlan törvénykönyvét és hitének megdönthetetlen alapját, a vigasztalást és megerősítést adó forrást a zsoltárt és hitvallása zsinórmértékét a Heidelbergi Kátét.” A zászlóra ráhímezték gondos és szerető kezek a magyar címet és Lukács 12:32. versét. Magát a zászlót mélyenszántó gondolatok közlése közben vitéz Dr. Hadházy Ferenc főgondnok úr adta át. A szeretet gyöngyei, a könyvek ott csillogtak a gyülekezet tagjainak szemén a melegszívű, hívó református úr közvetlen mondatai nyomán. A helybeli lelképásztor vette át a zászlót ünnepi formák között és köszönte meg a nagyobbik testvér építő szeretetét.

A gyülekezet kicsiny, csak 201 lélek, de a zászló átadásának ünnepi istentiszteletén ott volt a gyülekezet apraja-nagyja, senki nem hiányzott, aki csak járni tudott. Aggastyán és gyermek egyaránt boldogan vett részt e kedves és meleg testvéri ölekezésben. A gyülekezet minden családjára kapott valami emléket a testvér egyháztól. — Legyen Isten gazdag áldása a szeretőszívű hajdúhadházi atyafiakon.

A játi gyülekezet december 7-én szép ünnepség keretében emlékezett meg az ősi debreceni Kollégiumról. A délelőtti istentiszteleten Héderváry Dezső beregszászi vallás-oktató-segédlelkész hirdette az Igét. Délután vallásos-estét rendezett a gyülekezet. A szászéki szolgálat után Ilyés Gyula beregszászi segédlelkész tartott értékes és kedves előadást a debreceni Alma Materről, majd Héderváry Dezső adta elő mély átérzéssel Sajó Sándor: „Magyarnak lenni” című költeményét, végül Bécsy István beregszászi vallás-tanár egyik novelláját olvasta fel. Zárószót Lengyel Pál lelképásztor mondott, hálát adva Istennek a megáldott napért és megköszönve az előadók komoly szolgálatát. A begyűlt perselypénzt a presbitérium beküldte a Kollégium megerősítésére.

HEVESNAGYKUNSAGI EGYHÁZMEGYE.

Orgonavetés Tiszaroffon. Felejthetetlen ünnepi eseményben volt része a tiszaroffi református gyülekezetnek november 9-én. E napon adta át hivatásának Németh Vince helybeli lelképásztor alkalmi imája után Gaál István esperes-lelkész a gyülekezet új, kétjátékos, 13 változatú orgonáját. A bensőséges istentiszteletet Sütő Zoltán törökszentmiklósi orgonista-kántor szólóéneke, valamint a helybeli kís vegyeskar által előadott Halmos: XCVII. zsoltára (Minden földek...) tette ünnepélyesebbé. Régi vágya teljesedett be ez alkalommal a tiszaroffi híveknek a gyülekezet ügybuzgó és áldozatkész főgondnoka, gróf Waldeck Hubert jóvoltából, ki a Református Dalkör gyűjtésének és a nemeslelkű hívek adományainak felhasználásával, valamint a maga részéről történt közel hatezer pengős hozzájárulással tragikus körülmények között elhunyt kislánya: gróf Waldeck Gáborka emlékére újjáépíttette a gyülekezet régi, elavult orgonáját. Az orgona villamosfúvó-készülékét Magyar-Kossa István cs. és kir. kamarás, tiszaroffi föld-birtokos adományozta 1100 pengős értékben. Az orgonát Herczegh László tiszaroffi református kántortanító tervei alapján Barakovits János rákospalotai műorgonáépítő készítette, mint 102. művet.

MÁRAMAROS-UGOCSAI EGYHÁZMEGYE.

Templomszentelés Nagyboeskon. A máramarosmegyei Nagyboeskon megszólalt az elnémet „magyar” harang. Az ottani reformátusok a hívek, a földművelésügyi minisztérium, a Klotild-gyár igazgatója, a vallás- és közoktatás-

ügyi minisztérium és sok-sok áldozatos szív adományából megújította a román uralom alatt csaknem rommá lett templomát s a kiékesített szent hajlékot most szentelte fel *Isaák Imre* máramaros-ugocsa esperes. A templomszentelésen megjelent a vármegye képviselőletében *Dr. Keserű István* főszolgabíró, az erdőigazgatóság részéről *Katapan Ottó* igazgató, a Klotild-gyár *Frankl* vezérigazgató képviselte, ott voltak az egyházak és a község képviselői is. A felszentelést bevezető istentiszteleten *Takács Lajos* nyugalmazott nagyboesköi lelkész olvasott bibliát és imádkozott, *Dr. Sárkány Lajos* királyházai lelkész, egyházmegyei tanácsbíró prédikált, a szentelést *Isaák Imre* esperes végezte. A templomban a hála és köszönet hangján említette meg *Szaniszló Endre*, a nagyboesköiak jelenlegi lelkésze azokat az intézményeket és személyiségeket, akiknek neve a nagyboesköi református egyház történetében megörökítették s akiknek köszönhető, hogy a nagyboesköi elnémet „magyar” harang újra megszólalhatott s hogy a magyar nemzeti ügy szolgálatát most már felszentelt templomban folytathatja a református egyház.

NAGYKÁROLYI EGYHÁZMEGYE.

A nagykarolyi egyházmegye anyaországbeli része okt. 14-én Mátészalkán tartotta őszi rendes közgyűlését *Péchy László* egyházmegyei gondnok és *Peleskey Sándor* nagydobosi esperes-lelképásztor elnöklété alatt. A csonka egyházmegyének ez volt utolsó rendes közgyűlése.

Lelkészeiktatás Mergen. *László Ödön* lelképásztor október hó 19-én iktatta be mérki lelképásztori állásába *Peleskey Sándor* nagydobosi esperes-lelképásztor. A beiktatáson megjelent *Péchy László* egyházmegyei gondnok és *Thuránszky Pál* országgyűlési képviselő is.

A jámi egyházközség megújított temploma november 16-án ünnepi istentisztelet keretében adatott át ismét szent rendeltetésének. Az igehirdetői szolgálatot *Peleskey Sándor* nagydobosi esperes-lelképásztor végezte.

Az egyházközség egy év leforgása alatt átalakította lelkész lakását, kijavíttatta a tanítói lakásokat, megújította s új belső berendezéssel látta el templomát csaknem 20,000 P költséggel. Az építkezések keresztülviteléhez szükséges összeg egy jelentős része közadakozásból gyűlt össze.

Hogy mindezt véghezvihette a lélekszámban kicsiny, de áldozatkészségben annál nagyobb egyházközség, az egyrészt *Szobonya József* nyug. lelképásztor hosszú években keresztül folytatott komoly megalapozó munkájának, másrészt *Jeney József* jelenlegi lelképásztor lendületes apostoli buzgóságának, a presbitérium megértő támogatásának és az egyháztagok áldozatkészségének köszönhető.

SZATMÁRI EGYHÁZMEGYE.

A szatmári egyházmegye lelképásztorai, tanítói és gyülekezeti munkásai számára csendes napot tartott *Dr. Ferenczy Károly* egyházkerületi missziói lelkész Fehérgyarmaton, dec. 4-én. Első alkalom volt ez, amikor lelkészek és tanítók Isten Igéje körül letelepedve beszélgették meg az együttműködés akadályait, az akadályok elhárítását és feleltek arra a kérdésre: minek kell meghalni bennem, hogy megszülessen új emberem.

Kevesen jöttek össze ez áldott napra, de a jelenlévők azzal a vággyal és elhatározással távoztak, hogy rendszeresíteni kell az ilyen találkozásokat.

A kocsordi gyülekezet dec. 5-én szentelte fel nemrég szerzett bibliaköri és ifjúsági otthonát. Kimondhatatlan volt a gyülekezet öröme, hogy most a nagy világégés idején, romlás és pusztulás közepette offhont szerzechetett az Ige számára, ahol édesanyák, fiak és leányok hetenként összegyűlve erősödhetnek az élet harcára.

Áldott, építő hatású szolgálatot végzett ez alkalommal a gyülekezeti istentiszteleten és az esti szeretetvendégségen *Dr. Ferenczy Károly*, *Dr. Ferenczy Károlyné* és *Zimányi József* segédlelkész.

A szatmári népfőiskola Kocsordon 1942 január 2-án nyílik meg, amikor az ünnepélyes megnyitás mellett az előadók találkoznak, hogy *Dr. Ferenczy Károly* egyházkerületi missziói lelkész vezetésével megbeszéljék, mi a lényege, a többlete minden népfőiskolai előadásnak. Ez az összehangolás szükségesnek és hasznosnak ígérkezik arra, hogy a népfőiskola sajátos, főként missziói irányú célkitűzéseit eredményesen szolgálhassa.

K Ü L Ö N F É L É K

A püspöki javadalmi földesere ügye. Egyházkerületünk november 26-i közgyűlésén tárgyalta a püspöki javadalmi földesere ügyében felülvizsgálatra kiküldött bizottság jelentését és az ahhoz fűződő javaslatokat, de a felszólalók beszédeiket zárt ülésen mondták el, csak a szavazás volt nyilvános. A közgyűlés Telegdy Lajos közgyűlési tag indítványát fogadta el 39 szavazattal 19 ellenében. A határozat a következőképpen hangzik: „Méltóztassék akár az előbbi, akár újonnan kiküldendő bizottság által felderített ezen cserejogügyet összes lényeges körülményeit, az elhangzott javaslatok és felszólalások figyelembevételével és az ügyész, a felügyelőbizottsági, esetleg az eljárási elnökségi tagok bevonásával is felderítettetni és a való tényállást megállapíttatni; másfelől a kerületi Gazdasági Hivatal bevonásával a cserejogügyet számadását megvizsgáltatni és okmányoltatni és e tekintetben is hű tényállást megállapíttatni és ezen jelentések beérkezése után és értékelésével újabb közgyűlésre érdemi határozatot hozni.”

HIVATALOS ÉRTEŚÍTÉS

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
6357—1941. szám. **Tárgy:** Ravasz László Emlékkönyv ajánlása.

KÖRLEVÉL.

Az Országos Református Lelkészegyesület D. Dr. Ravasz László püspök hatvanadik életének betöltése és püspökségének húszéves jubileuma alkalmára Ravasz László Emlékkönyvet szerkesztett „*Es lön világhosszág*” címen. Ezt az emlékkönyvet a kebelbeli lelkipásztorok és lelkészek, tanári és tanítóstületek, más egyházi tisztviselők és az egyházközségek figyelmébe a legmelegebben ajánlom. — A Ravasz László Emlékkönyv megrendelői nemcsak könyvtárakat gazdagítják a mai magyar szellemi élet egyik igen értékes kötetével, hanem ugyanakkor a Kálvineumoknál létesítendő Ravasz László Alapítvány növeléséhez hozzájárulnak.

Az Emlékkönyv előjegyzési ára 18 P, amely összeg 1942 február 1-ig két egyenlő részletben is beküldhető. Az Emlékkönyv az Országos Református Lelkészegyesület Főtitkári Hivatalánál, Debrecen, Központi Egyetem, jegyezhető elő. A kötet bolti ára az előjegyzési árnál jóval magasabb (25 P) lesz.

Debrecenben, 1941 december 6.

Atyafiságos tisztelettel:
Dr. Révész Imre, püspök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.
6362—1941. sz. **Tárgy:** A nem áll. népisk. tanítók fizetési-egészítő államsegélyének gyorsutalványozására vonatkozó rendeletek.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 151,500—1941. VI. főoszt. sz. alatt közölte velem a kir. tanfelügyelőkhöz intézett rendeletének másolatát, amellyel lehetővé válik a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek hitfelekezeti iskoláinál alkalmazott tanerők ideiglenes államsegélyének folyósítása addig is, míg a szabályszerű állásbetöltés az 55,500—1941., illetve a 147,000—1941. sz. rendelet alapján és annak jóváhagyása meg nem történik. Erről az iskolafenntartó egyházközségek iskolaszékeit az alábbi másolatok közlésével tájékoztatás céljából értesítem.

Debrecen, 1941 november 6.

B. Dr. Révész Imre, püspök.

I.

A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszternek 73,760—1938. VI. szám alatt valamennyi tankerületi kir. Főigazgatóhoz, valamennyi kir. Tanfelügyelőkhöz intézett rendeletének másolata:

A m. kir. Központi Illetményhivatal az első ízben megválasztott nemállami tanítók illetménykimutatásait az 1641—1932. eln. számú rendeletnek megfelelően annak idején az iskolafenntartók által az 1. sz. minta szerint szerkesztett kimutatások alapján készítette el (I. Hivatalos Közlöny, 1932. évi 10. számát).

A m. kir. Pénzügyminiszter úr az 1937. évi 3840/IV. sz. rendeletével (I. Budapesti Közlöny, 1937. évi 146. számát) az említett kimutatás egyes rovatait módosítván, az alkalmazott összes személyi és szolgálati viszonyait feltüntető 1. számú kimutatás készítését elrendelte.

Tekintettel arra, hogy a Központi Illetményhivatal a nemállami tanszemélyzet illetménykimutatásait csak abban az esetben képes pontosan vezetni, ha az iskolafenntartók az első ízben alkalmazott kiegészítő, segédtanerőkről a hivatkozott pénzügyminiszteri rendeletben foglaltak szerint készítik el az 1. számú kimutatást, felhívom Címet. intézkedjék haladéktalanul, hogy az iskolafenntartók 1938. évi január hó 1-től első ízben alkalmazott tanerőkről a Hivatalos Közlöny és a Néptanítók Lapja legközelebbi számában megjelenő, 1. számú kimutatást, a hivatkozott pénzügyminiszteri rendeletben előírt és házilag készíthető újalakú nyomtatványon már a saját érdekükben is azonnal küldjék be a m. kir. Központi Illetményhivatalnak, mert ellenkező esetben az államsegély kiutalása késedelmet fog szenvedni.

Budapest, 1938. évi március hó 3-án.

A miniszter rendeletéből:
Dr. Boreczky Elemér s. k.,
miniszteri tanácsos.

II.

A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszternek 111,100—1940. VI. ü. o. szám alatt valamennyi kir. Tanfelügyelőkhöz és a kecskeméti népoktatási kerületi kir. Tanfelügyelőkhöz intézett rendeletének másolata:

Az említett és teljesen indokolt súlyos panaszok miatt kir. Tanfelügyelő úr *mindenkori köteleességévé teszem*, hogy a fennálló rendeletek szerint a nemállami elemi népiskolákhoz átválasztott rendes, megválasztott vagy meghívott helyettes és szabályszerűen alkalmazott segélydíjas és kiegészítő tanítók részére a szükséges iratok és adatok kézhezvétele után soronkívül azonnal utalványozzon a m. kir. Központi Illetményhivatal útján háromhavi ideiglenes fizetési-egészítő államsegélyt.

Ha a tanító államsegélyének végleges utalványozásáról az iratok felterjesztését követő két hónapon belül kir. Tanfelügyelő úr nem kap értesítést, az ideiglenes fizetési-egészítő államsegélynek további három (összesen tehát 12) hónapra való utalványozásáról a kellő időben gondoskodjék.

Az ideiglenes fizetési-egészítő államsegély a működés megkezdése napjától utalványozandó. A július-augusztus hónapokban megválasztott helyettes tanítók vagy alkalmazott segélydíjas és kiegészítő tanítók részére az ideiglenes fizetési-egészítő államsegélyt a működés megkezdése, de legkorábban az év szeptember havának első napjától kell utalványozni. Hasson oda a kir. Tanfelügyelő úr, hogy a július-augusztus hónapokban megválasztott helyettes tanítók a hivatali esküt lehetőleg az állás elfoglalása, illetőleg a működés megkezdése (de legkorábban szeptember hó első) napján tegyék le.

Ha a kir. Tanfelügyelő úr utalványozása folytán fizetési-egészítő államsegélyt élvező tanító megválasztásához vagy alkalmazásához a fennálló törvények vagy rendeletek értelmében nem járulhatok hozzá, a kir. Tanfelügyelő úr által ideiglenesen kiutalt illetmények beszüntetése iránt intézkedem.

Az újonnan szervezett tanítói állásokra átválasztott, megválasztott, meghívott vagy alkalmazott tanítók fizetési-egészítő államsegélyének ideiglenes utalványozásakor a kir. Tanfelügyelő úr a szervezési rendelet másolatát a m. kir. Központi Illetményhivatalnak küldje meg.

Nyomatékosan felhívom a kir. Tanfelügyelő úr figyelmét jelen rendeletem pontos végrehajtására, valamint arra, hogy ennek a rendeletnek hatálya az állásuktól felfüggesztett és a rendkívüli katonai szolgálatot teljesítő tanítók helyettesítése céljából alkalmazott ideiglenes helyettesítők fizetési-egészítő államsegélyére nem terjed ki. Az ilyen tanítók részére szolgálati úton továbbra is tölem kell kérni a fizetési-egészítő államsegély folyósítását.

III.

A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszternek 135,800—1941. VI. főoszt. szám alatt valamennyi kir. Tanfelügyelőkhöz intézett rendeletének másolata:

A 73,760—1938. VI. számú rendelet értelmében az első ízben alkalmazott nemállami népiskolai kiegészítő, helyet-

tesítéssel ideiglenesen megbízott, segélydíjas, illetőleg helyettes tanítók személyi adatairól felvett I. számú Kimutatást az iskolafenntartó (az iskola helyi hatósága) közvetlenül küldi meg a Központi Illetményhivatalhoz.

E Kimutatást csak késedelmesen, hiányosan vagy hibásan kitöltve küldik meg és ezért gyakran előfordul, hogy az újonnan alkalmazott, megválasztott tanító fizetéskiegészítő államsegélyét csak késedelmesen, sokszor hónapok múlva kapja meg.

Elrendelem azért, hogy a jövőben az I. számú kimutatást *ne az iskolafenntartó* (iskola helyi hatósága), hanem a tanító jelentkezésétől, fogadalom, eskü letételétől számított 24 órán belül kir. Tanfelügyelő úr küldje meg a Központi Illetményhivatalhoz.

Amennyiben a fogadalmat (esküt), nem kir. Tanfelügyelő úr, hanem helyi megbízottja veszi ki, a helyi megbízott a fogadalom (eskü) letételéről szóló jelentésével együtt *azonnal* köteles az I. számú Kimutatást is kir. Tanfelügyelő úrhoz megküldeni és azt kir. Tanfelügyelő úr, amennyiben szükséges, átjavitja és 24 órán belül a Központi Illetményhivatalhoz továbbítja.

Együttal a 111,100—1940. számú körrendelet negyedik bekezdését hatályon kívül helyezem és elrendelem, hogy a jövőben az újonnan alkalmazott, megválasztott tanítók fizetéskiegészítő államsegélyét kir. Tanfelügyelő úr kétszer hat, összesen tizenkét hónapra folyósítsa ideiglenesen.

Budapest, 1941. évi január hó 20-án.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Hertelendy Jenő s. k.,
miniszteri osztályfőnök.

IV.

M á s o l a t.

M. Kir. Vallás- és Közoktatásügyi Minisztérium.

141,991—1941. VI. főoszt. szám.

Tárgy: A nem áll. népisk. tanítók fizetéskiegészítő államsegélyének gyors utalványozására vonatkozó rendelet kiterjesztése a visszacsatolt erdélyi országrészek iskoláira.

Valamennyi visszacsatolt erdélyi országrészi kir. Tanfelügyelő úrnak.

A 73,760—1938. VI., illetve az ezt kiegészítő 111,100—1940. VI. és a 135,800—1941. VI. főoszt. számú rendeleteimet az újonnan alkalmazott (megválasztott) nemállami népiskolai kisegítő, helyettesítéssel ideiglenesen megbízott (az állásukból felfüggesztett és a rendkívüli katonai szolgálatot teljesítő tanítók helyettesítése céljából alkalmazottak kivételével), próbaszolgálatos segélydíjas tanítók fizetéskiegészítő államsegélyének gyorsabb kiutalása céljából a visszacsatolt keleti és erdélyi országrészek nemállami népiskolai tanítóira vonatkozólag is kiterjesztem.

A kir. Tanfelügyelő úr tehát a tanító fogadalmának kivétele után a 73,760—1938. VI. főoszt. számú rendeletben előírt I. számú kimutatást 24 órán belül a fizetéskiegészítő államsegély gyors utalványozása céljából az erre vonatkozó rendelkezésével együtt a m. kir. Központi Illetményhivatalhoz küldje meg.

Az állás helyi javadalmául az előd, illetve az iskolafenntartó által biztosítottat fogadja el és ezt is közölje rendelkezésében az Illetményhivattal.

Budapest, 1941. évi június hó 9-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Balassa Brúnó s. k.,
miniszteri osztályfőnök.

V.

A m. kir. Vallás- és Közoktatásügyi Miniszternek 151.500—1941. V. főoszt. szám alatt a visszacsatolt keleti és erdélyi területen működő kir. Tanfelügyelőkhez intézett rendeletének m á s o l a t a:

1941. évi június hó 9-én kelt kir. Tanfelügyelő úrhoz intézett 141,991—1941. számú körrendeletben intézkedtem a visszacsatolt területeken a hitfelekezeti népiskoláknál alkalmazott tanítók illetményeinek gyors utalványozása tárgyában. Felhívom kir. Tanfelügyelő urat, hogy a vissza-

csatolt keleti és erdélyi területen a hitfelekezeti népiskoláknál alkalmazott tanítók illetményügyeiben *soronkívül, 24 óra alatt* intézkedjék az előírt módon az Illetményhivatalnál úgy, hogy addig is, míg a tanítót az előírt módon meg nem választják vagy meg nem hívják és a választást a tanterületi kir. Főigazgató jóvá nem hagyja és a rendes államsegély kiutalványozható nem lesz, az alkalmazott tanító gyors utalványozás alapján azonnal hozzájusson fizetéskiegészítő államsegélyéhez.

Szoros kivételképpen hozzájárulok ahhoz, hogy a fent idézett rendelet szerinti gyors utalványozási eljárással kérje ez Illetményhivattól az államsegély folyósítását azoknak a tanítóknak a részére is, akik *nem újonnan alkalmazottak, hanem az egyházi fõhatóság részéről áthelyezettek.*

Nyolc napon belül jelentse kir. Tanfelügyelő úr, hogy a rendelet alapján kinek a gyors utalványozási ügyét intézte el.

Budapest, 1941. évi december hó 4-én.

A miniszter rendeletéből:

Dr. Balassa Brúnó s. k.,
miniszteri osztályfőnök.

A tiszántúli református egyházkerület püspöki hivatalától.

6454—1941. szám. **Tárgy:** Állami tanítók részvétele a hitfelekezeti oktatásban.

KÖRLEVÉL

a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakhoz.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium 190,864—1941. VI. főoszt. szám alatt közölte velem, miszerint tudomása van arról, hogy a visszacsatolt keleti és erdélyi területeken a hitfelekezeti népiskolákban a tanítás, szükséges számú tanerő hiányában több helyen szünetel, igen sok iskolában pedig a helyettesítő, vagy több tanerő munkáját ellátó hitfelekezeti tanító a megkívánt tanítási eredményt képtelen elérni. Ez a jelenség sajnos, éppen a magyar tanköteleseket sújtja.

A hitfelekezeti népiskolák tanerőhiánya remélhetőleg hamarosan megszűnik. A V. K. Miniszter úr arra kért, hogy az állások szabályszerű betöltését a lehető legnagyobb szorgalmazzam. Addig is felhívta a kir. Főigazgató urakat arra, utasítsák a hatáskörük alá tartozó területen működő állami népiskolai tanítókat, hogy segítkezzenek a hitfelekezeti népiskolákban járó gyermekek oktatásában, ha ezt a helyi körülmények lehetővé teszik és az illetékes iskolafenntartó hatóságok is jónak látják. Az együttműködés módját és az órák beosztását a kir. Tanfelügyelő úr állapítja meg.

Az ilyen formában felekezeti iskolánál oktató állami tanítók természetesen továbbra is fegyelmi és szolgálati szempontból kizárólag az állami hatóságok alá tartoznak.

A kisegítés *legfeljebb* csak 1942. évi január hó végéig engedélyezhető.

Erről a nagytiszteletű esperes és iskolaszéki elnök urakat tudomásulvétel és megfelelő eljárás végett értesítem. Debrecen, 1941. december 12.

D. Dr. Révész Imre,
püspök.

Pályázati hirdetések

Berettyóújfalú református polgári leányiskolája egy lemondás folytán megüresedett *tanári állásra* pályázatot hirdet. Pályázhatnak bármilyen szakos, polgári vagy középiskolai tanári képesítéssel bíró protestáns vallású nők és férfiak. Előlépés és illetmény fizetéskiegészítő államsegélyvel az állami tanárokkal azonos. Az igazgatótanácshoz intézett kérvényeket az intézet igazgatóságához kell e hirdetés megjelenésétől számított 21 napon belül beküldeni. A megválasztott szolgálata február 1-én kezdődik.

A **kisújszállási** református Horthy-gimnázium fenntartótestülete pályázatot hirdet egy eltávozás folytán megüresült *latin-magyar* szakos rendszeresített tanszékre és egy nyugdíjazás következtében megüresült *testnevelési* rendszeresített tanszékre. Pályázhatnak megfelelő képesítésű protestáns vallású tanárok. A javadalom az állammal azonos. A pályázók folyamodványukat, amelyhez életkorukat, vallásukat, magyar állampolgárságukat, hazafias érzésüket és megbízhatóságukat, végzett tanulmányaikat, tanári képesí-

tésüket, eddigi szolgálatukat, katonai szolgálatukat igazoló okmányokat kell csatolni, 1942 január 7-ig küldjék be a Gimnázium Igazgatóságához. Közzolgálatban nem állók igazolják azt is, hogy nem esnek a zsidótörvény korlátozása alá.

Barabás református egyházközség pályázatát hirdet lemondás folytán megüresedett *II. sz. tanítói* állásra. Fizetés törvényszerű, 30%-a helyi javadalom, megállapított lakbérrel. Pályázati határidő 21 nap.

Beregdeda református egyházközsége — miniszteri jóváhagyástól feltételezetten — pályázatát hirdet az újonnan megszervezett *második tanítói* állásra. Javadalom: a kezdő tanítói fizetés 20%-a és lakbér a községtől; fizetékiegészítő államsegély. Kötelesség egyházi törvények és népiskolai szervezet szerint. A község Beregszásztól 7 km-re fekszik. Villanyvilágítás bevezetve. Pályázati határidő a lap megjelenésétől számított 21 nap. Kellően felszerelt és választékos ellátott kérvények Református Lelkészi Hivatal, Beregdéda (Bereg vm.) címre küldendők.

Az 1938. évi november hó 25-én kelt 83.700—1938. sz. körrendeletben a nemállami elemi népiskolai rendes tanítók fizetékiegészítő államsegélyének gyorsutalványozása tárgyában kelt 65.000—1924., 113.253—1924. és a 96.000—1928. számú körrendeleteim hatályát kiterjesztettem a nemállami elemi népiskolákhoz megválasztott vagy meghívott segéd- és alkalmazott helyettes és kisegítő tanítókra.

Rendeletem kibocsátásával azt a szociális célt akartam szolgálni, hogy az állásba jutó tanítók a hivatali ügyvitel esetleges kényszerű késedelme miatt anyagi hátrányokat ne szenvedjenek. Számos írásbeli és szóbeli panasz érkezett mégis hozzám, hogy sok tanító hónapok óta működik valamely iskolánál és illetmények nélkül hónapokon keresztül nagy nélkülözéseket kell elviselnie.

Csonkapapi református egyháza 21 napos határidővel pályázatát hirdet *II. sz. tanítói* állásra. Fizetés, kötelesség törvényszerinti. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok Lelkészi Hivatal, Csonkapapi, utolsó posta Mezőkaszony küldendők.

Debrecen református egyháza pályázatát hirdet a V. K. Miniszter úr jóváhagyásától feltételezetten két lemondás folytán megüresedett *tanítónői* állásra. Fizetés törvényszerű. Természetbeni lakás vagy lakbér. Kötelesség: egy vagy több osztály vezetése, belmissziói munkában részvétel. Pályázók okmányai: (oklevél, nem református képzőben végzeteknél vallástani pótképesítő, keresztlevél, illetőségi bizonyítvány, összes — eszerint megérősített — szolgálati bizonyítvány, az utolsó a pályázati hirdetmény megjelenése utáni kelettel, mely a minősítést félreérthetetlenül magában foglalja, a kommunizmus alatti magatartást igazoló Lizonyítvány, állásban levőknél a hivatali eskük, illetőleg fogadalmak letételét igazoló bizonyítványok, erkölcsi bizonyítvány, megszállt területen működött tanerőknél az igazolóbizottság által kiállított bizonyítvány, legújabb keletű hatóság orvosi bizonyítvány, származást igazoló anyakönyvi nyilatkozat arról, hogy a zsidótörvény hatálya alá nem esik, kivonatok nagyszülőikig) felszerelt kérvényüket Református Egyházi Hivatal, Debrecen, Kálvin-tér 17. címre küldjék. Az okmányok eredetiben, vagy közjegyző által hitelesített másolatban terjesztendők be. Pályázati határidő a hirdetmény megjelenésétől számított 21 nap. Korteskedés minden formában tilos és a pályázatból kizáró ok. Bemutatkozni csak *Molnár Ferenc* lelképásztor, iskolaszéki elnöknel (Ispótyal-tér 2. sz.) és *Szabó Károly* iskolaszéki előadónál (Eötvös-utca 50. sz.) szabad 1941 január 5-től 11-ig d. u. 3—4 óra között. A megválasztott a Debreceni Református Tanítók Segélyegyesületének kötelezett tagja. Az egyház költőzködési költséget nem ad. A kérvényhez megcímezett és felbélyegzett boríték melléklendő az okmányok visszaküldésére.

Döge református egyházközsége pályázatát hirdet lemondás folytán megüresedett *IV. sz. tanítói* állásra. Pályázhatnak férfiak és nők. Kisvárda közvetlen közelsége előny. Javadalom: egyháztól 10%, államtól 90%, községtől lakbér. Kötelessége: kijelölt osztályok tanítása, ismétlőiskolában tanítás, belmissziói munkában segédkezés, kántortanító szükség szerinti helyettesítése. Határidő: 1942 január 4. Állás azonnal elfoglalandó. Kérvények Református Lelkészi Hivatal, Döge címre küldendők.

Kispalád református egyházközségének presbitériuma pályázatát hirdet az államhoz történt kinevezés folytán megüresedett *II. tanítói* állásra. Fizetés és kötelesség tör-

vényszerű. Csak nők pályázhatnak. Határidő e hirdetés megjelenésétől számított 15 nap. Állás azonnal elfoglalandó. Pályázatok Református Lelkészi Hivatal, Kispalád, Szatmár vármegye küldendők.

Laskod református egyházközsége pályázatát hirdet újonnan szervezett *III. sz. tanítónői* állásra. Fizetése törvényes. Pályázati határidő 21 nap. *Iskolaszék*.

Nagykeréki református egyházközség 21 napos határidővel pályázatát hirdet *kántortanítói* állásra. Helyi javadalom 39 értékegység: 12 kat. hold szántó, 12 mázsa kétszeres búza, 6 mázsa zab és évi 140—200 P stóla. Ezenkívül ad az egyház a szorosabb értelemben vett tanítói és a tulajdonképpeni kántori javadalom szétválasztásáig évi 200 pengőt. A termények árát és a 200 pengőt az Illetmény-hivatal havonta előre fizeti. Termények ára 19, illetve 17 pengőben öt évre fixírozva van. Orvos, vasút helyben. Nagyvárad közepén 18 kilométerre. Kötelességek: a kijelölt osztályok vezetése, kántori teendők ellátása, énekkara szervezése. Csak férfiak pályázhatnak. Megválasztott köteles elődjének mintegy 170 pengős beruházását (traktorszántás) megtéríteni. Kántorpróba ideje később állapítatik meg, ennek költségét, a megválasztott kivételével, a pályázók viselik. Pályázatok a nagykeréki Református Lelkészi Hivatalba küldendők.

Nyírlövői református egyházközség pályázatát hirdet lemondás folytán megüresedett *kántortanítói* állásra. Fizetés: lakás, kert, 15% helyi hozzájárulás, államsegély. Kötelesség díjlevél szerint. Pályázhatnak kántortanítói oklevéllel bíró férfiak és nők. Állás azonnal elfoglalandó. Határidő 21 nap. Református Iskolaszék, Nyírlövő, u. p. Pap (Szabolcs megye).

Tiszabecs református iskolaszéke pályázatát hirdet megüresedett *férfitanítói* állásra. Javadalom: kezdő fizetés fele az Alapítvány pénztárából, többi államsegély. Szép lakás természetben, nagy kerttel, gyümölcsösökkel. Háromtanerős osztott iskola van. Kötelesség: iskolaszék utasítása szerint. Kántor és lelkész akadélyaztatása esetén azok helyettesítése. (Kétmanuális orgona van.) Gyümölcsészetet kedvelő részére korlátlan lehetőségek, külön jövedelemmel. Pályázati határidő 21 nap. Állás választás után azonnal elfoglalandó. Kérvények Lelkészi Hivatalhoz küldendők. — Megváltandók 90 P.

Tiszacsege református egyházközsége pályázatát hirdet a — lemondástól feltételezetten megüresedő — *XI. sz. tanítónői* állásra. Fizetése és kötelessége törvényszerű. Pályázati határidő 15 nap. Választás a Vallás- és Közoktatásügyi Miniszter jóváhagyása után válik jogerőssé. Szabályszerint felszerelt pályázati kérvények — felbélyegzett választóborítékkal ellátva — Református Lelkészi Hivatal, Tiszacsege, Hajdú m. küldendők.

Turistvándi református egyházközsége e lap 21. számában megjelent pályázatát 21 nappal meghosszabbítja.

TARTALOM:

Baja Mihály: Háborús karácsony ének
Farkas Pál: A karácsonyi csoda
Révész Imre: Üdvözlő beszéd
Szene László: Egyszerű gyertyalángok arany tartóban
Ünnepélyes állásfoglalás az egyházkerületi közgyűlésen
Szene László: Az egyetemi ifjúsági lelkigondozása
Hírek az egyházmegyéből — Különlélek — Hivatalos értesítés — Pályázati hirdetmények — Hirdetések

KARÁCSONYRA

BIBLIA
ZSOLTÁR
IMAKÖNYV

A „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDÉSBŐL
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-ÚT 26. SZ.

DEAK FERENC úriszabó, magyar ruha készítő és papiszabósága. **Hódmezővásárhely**, IV., Feleki-u. 46. szám.
Az országos híró Szántó I.-nek 1935. óta haláláig volt palást-, tógakészítő mestere. Készítik ORLE-formába szövetselympalástot, süveget, togát, övet, papi mellényt. Régit felújítok. Felvidéki, erdélyi Tiszteletes Uraknak, nem ORLE-formájú palástjait mérsékelt áron átalakítom ORLE-formába. Elismerő- és ajánlólevelekkel, mintákkal szolgálok. Pontos időben, portómentesen szállítok elismert finom anyagokból és szép munkával. Református iparos.

Lelkész urak figyelmébe!!!
RÓZSÁSSY JÓZSEF építési vállalkozó
templomépítési, tatarozási és tervezési vállalata
tájékoztató költségvetésekkel, tervekkel, szaktanácsokkal díjmentesen szolgál, helyszínre leutazik.
Kálvinista cég!
Vállalati összegének 2-5%-át a református lelkészárva javára adja. Számos elismerő és kitüntető bizonyítványok.
Tiszalök. Postafiók 11.

Belvárosi Takarékpénztár Rt. fiókja, Debrecen
Ferene József-út 53. Telefon: 28-40, 19-52.
Foglalkozik a banküzlet minden ágával:
betétek elhelyezése kölcsönök folyósítása
értékpapírok vétele és eladása.

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedés
DEBRECEN
TELEFON: 20-06 és 15-48
Alapította:
Sesztina János
1819-ben.
IPARI-, MEZŐGAZDASÁGI-, HÁZTARTÁSI-,
GÁZOLTALMI- és LÉGVÉDELMI CIKKEK.

Papi palástot és süveget
a közismert, közkedvelt hivatalos O. R. L. E. palástokat
jutányos áron készíti
Szenási Sándor
Hódmezővásárhely, Tavasz-u. 20. sz.
JÓ MINŐSÉG! PONTOS MUNKA! KEDVEZŐ FIZETÉSI FELTÉTELEK!
Református Iparos.

A **„TAKARÉKOSSÁG”**
KERESKEDELMI RT.
kötelékébe tartozó cégek ma is változatlan feltételek mellett s zavartalanul állanak rendelkezésére mindazon mt. vásárlóknak, kik mindenkor pontos fizetményeik igazolására érvényes vásárlási utalvánnyal rendelkeznek!

ANGSTER JÓZSEF ÉS FIA
ORGONA- ÉS HARMÓNIUMGYÁR RT.
PÉCS, József-u. 30.
Orgonák, harmóniumok javítása, átépítése, új homlokzat-sípek, villamos fűtőberendezések. — Méltányos feltételek, művészi kivitel.

MISKOLCZY LAJOS
papi palást készítő
KASSA, Fő-utca 59.
UNGVÁR,
Pázmány Péter-u. 3.

Selyempalástot készít már 140.— P-től kezdve, süveget 15.— pengőért.

**MAGYAR ÁLTALÁNOS
HITELBANK**

DEBRECENI FIÓKJA

Piac-utca 45-47. Telefon: 23-70., 23-71.
FOGLALKOZIK A BANKÜZLET MINDEN ÁGÁVAL

Főzéshez, fürdéshez, szobafűtéshez

- a gáz a legjobb, legolcsóbb, legtisztább;
- a gáz a legkényelmesebb;
- a gáz a leggyorsabban kezelhető;
- a gáz melege pontosan szabályozható;
- a gáz számlaértéke egy hónappal későbbben fizetendő.

Messzemenő kedvezmények a házi gázvezetékek berendezésénél.

Fűzők, tűzhelyek, autogeyserek, fürdő- és fűtőkályhák olcsón kaphatók.

Díjtalan felvilágosítások, készülékek bemutatása, költségvetés:

BATHYÁNY-UTCA 17. SZ.
Telefon: 28-53. sz.

DEBRECEN SZ. KIR. VÁROS
VILÁGÍTÁSI VÁLLALATA.

Alföldi Takarékpénztár Debrecenben

Ferene József-út 16.

Betéteket előnyösen gyümölcsöztet és azonnal kifizet. Kölcsönöket állandóan folyósít. — Mint a Futura főbizományosa, foglalkozik a termény-üzlet minden ágával. TELEFONOK:
Bank: 19-70. és 22-32. Terménysztyály: 28-66. szám.

REFORMÁTUS
**PAPI
PALÁST
ÉS SÜVEG**
KÉSZÍTÉSE
ELSŐRENDŰ
KIVITELBEN
**FÉNYES
ILONA**
RIMASZOMBAT

